

Nhật tụng Kālāma - Kinh tạng trích điểm

Kinh Tiểu Không - 08/03/2026

Pháp thoại đêm nay là bài giảng kinh Kalama mỗi tuần, chúng tôi gom lại thành một. Bài kinh đêm nay là một bài kinh rất quan trọng, có điều nó hơi chua. Có nghĩa là những người bị bao tử sẽ hơi bị đau, những người bị răng cò thì hơi bị ê. Cho nên, hên xui.

Bài kinh như thế này.

Chúng ta chính là những gì chúng ta nghĩ về nhiều nhất – Đó là nội dung bài kinh.

Đối với bà nội trợ thì mờ sáng là bà nghĩ chuyện mua cái gì cho chồng, con; rồi sau đó đi về nấu ăn, dọn lên, chồng con chưa chạm đĩa thì bà trông đợi lời khen, chê; nếu khen thì bà nấu lần nữa còn nếu chê thì một là bà khỏi nấu, hoặc là bà sẽ nghiên cứu món khác, hoặc cũng món đó mà tìm cách khác nấu. Thì bà nội trợ suốt ngày cái đầu của bà chỉ nghĩ về món ăn thôi. Nếu vẽ hình bà thì chỉ là cái nhà bếp.

Người lính thì cả ngày trong đầu chỉ có súng ống và chiến hào, hầm hố, máu me của ta và của đối phương. Đại khái như vậy. Những người đang yêu nhau, hay đang buôn bán, hay chính khách có những dự tính về chính trị thì họ chính là những gì họ nghĩ về nhiều nhất. Nghe kịp chưa?

Vô lượng vũ trụ và tất cả chúng sinh có nhiều cách để phân tích nhưng cách phổ biến nhất là Tam Giới = Ba tầng.

Tầng 1- Dục giới toàn chúng sinh sống, chết, buồn, vui, sướng, khổ trên nền tảng dục lạc, vật chất; mình nhìn con giun, con dế thì đời sống nó hoàn toàn lệ thuộc mảnh đất, đám cỏ mà nó có mặt. Lên chút nữa thì con trâu, con bò, con lợn, con dê ... đời sống nó quẩn quanh mục trường, chỗ nó ăn; lên tới con người, những người nghèo có cảnh giới của người nghèo, họ quẩn quanh xóm lao động, xóm ổ chuột, những công việc tay chân, lao động quần quật, nặng nề, hôi hám, giới trung lưu, công sở, cổ cồn, rồi đến giới thượng lưu thì ngôi nhà mát, bát vàng, điều phối toàn bộ kinh tế, và nhịp đập xã hội. Nhưng tựu trung lại thì từ con giun con dế đến một ông tỷ phú thì tất cả những thành bại, buồn, vui, sướng, khổ đều lệ thuộc 100% vào vật chất; Thí dụ những ông cất hàng ngàn ngôi nhà bán thu vào hàng trăm tỷ thì cái nhà cũng là vật chất, số tiền cũng là vật chất, số tiền dùng vào việc gì cũng là vật chất; một người khốn khổ trong xã hội đi ăn xin, bán vé số thì cọc vé số cũng là vật chất, số tiền cũng là vật chất, mục đích sử dụng số tiền đó lại cũng là vật chất; Xuống chút nữa, mấy con giun, con dế, gia súc, gia cầm nó cũng sướng, khổ, buồn, vui trong những gì nó ăn, chỗ nó ở. Như vậy, mỗi sáng con sư tử phải chạy để kiếm mồi và con nai phải chạy để không làm mồi cho sư tử. Cuộc sống nó thâm ở chỗ là nó là trường đua, là chiến trường, là chỗ cạnh tranh, và nói nhẹ hơn chút là cái chợ, ở đó, chúng ta có cái này cái kia, có cái trao ra và nhận vào. Chợ đời, có mua có bán. Chúng sinh tầng 1 – Tầng Dục giới.

Nó khổ chỗ này: Những chúng sanh nào còn thấy mình bị cuốn hút bằng mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, thì khi họ làm ác, làm thiện cái thiện, cái ác cũng dẫn về cảnh giới, môi trường, không gian cư trú hoàn toàn tương thích với nền tảng vật chất. Rất hiếm và rất hiếm trong đám sống vui đầu trong vật chất đó có những cá nhân cá biệt, có một ngày họ biết chán.

Tại sao họ biết chán? Tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý, môi trường sống. Tiền nghiệp = Trong nhiều kiếp quá khứ tiền thân họ từng gieo duyên lành, chủng tử, hạt giống ly dục nên đời này sanh ra đầu giàu sang, sung sướng hay đau khổ, cùng cực sẽ có một lúc họ thấy trong đời sống vật chất có gì đó sai sai. Họ thấy đời sống gia đình, vật chất, vật lộn với cơm, áo, gạo, tiền có cái gì đó sai sai. Cứ cảm đầu đi làm về có tiền để sống, sống rồi đi làm, đi làm để sống, cứ lặp đi lặp lại hoài. 99% nhân loại trai lớn lấy vợ, gái lớn lấy chồng; lấy chồng lấy vợ xong có con, có con rồi cảm đầu lo cho nó, rồi mình già mình chết, thế hệ sau lên nó cứ vậy – thấy bình thường. Nhưng những người có phước, có trí, tự họ có lối đi riêng, họ không dễ dàng thỏa mãn kiểu sống quá đản. *sabbe putthujanā ummattakā* = *phàm phu là những kẻ điên*. Đức Phật gọi mất trí là vậy. Nếu bằng cái nhìn sáng suốt thì trên đời không có gì đáng, chua để mình sợ, cũng không có gì ngọt, béo, thơm, bùi để mình dính mắc. Đó là cái nhìn của thánh. Nhưng Phàm phu, do Vô minh, không hiểu được Tứ Đế = Không hiểu Mọi hiện hữu ở đời là Khổ; mọi hiện hữu đều là Vô Nghĩa, Vô Dụng, Vô Ích. Cho nên họ mới chọn ra cái này để thích, chọn cái kia để ghét; và suốt cuộc đời theo đuổi cái mình thích và trốn chạy cái mình ghét bằng 2 cách: Một là hành thiện, hai là hành ác; Cứ như vậy.

Ngày hôm qua, trong bài giảng ở Nha Trang tôi có nói chuyện này. Đức Phật Ngài nói cho mình biết, thế giới này là một đồng rác thôi, con chỉ là những chúng sinh, sinh vật đang lổm ngổm trong đồng rác đó. Mà mình không có tin. Mình không tin lời Phật. Mình đem tâm tình người tâm thần sống nơi đồng rác đó. Mình là đứa con gái tâm thần mình thấy trong đó nơ màu tím, ruy băng, áo lụa rách tả tơi,... để nhặt nó về. Mình là đứa trẻ, mình thấy trên đó có những món đồ chơi chơi được, dù nó dơ nhưng mình mê nó. Mình là người tâm thần đang đói bụng mình thấy trong đó cái cạp được, nhai được; thế là đứa thì đi kiếm đồ ăn, đứa kiếm đồ chơi, đứa kiếm áo, quần trong đồng rác như vậy. Vấn đề là mình không tin lời Phật.

Trong kinh nói rất rõ: Con đường giải thoát nó cần nhiều yếu tố tinh thần. Có nhiều cách nói: Bát Chánh Đạo, Thất Giác Chi, Ngũ Căn, Ngũ Lực,... Đêm nay tôi chọn Ngũ lực cho bà con dễ hình dung.

Ngũ lực là gì?

Chuyện đầu tiên, con đường giác ngộ phải đến từ Niềm tin. Niềm tin này, người học giáo lý lơ mơ nghe Tín, Tấn, Niệm, Định, Tuệ họ nghĩ Tín là đầu tiên. Không phải. Cả 5 cái này nó cùng lúc có mặt. Thí dụ nói một tô canh ngon thì những điều kiện làm nên tô canh ngon có tính trước, sau hay cùng lúc để làm nên tô canh ngon? Cùng một lúc. Chứ tô canh ngon mà mình thấy bột ngọt số 1 tui kể đầu tiên, rồi nước có sau; thì thấy hơi sai sai; Một tô canh ngon tất cả mấy cái đó nó phải có cùng một lúc chứ.

Nó phải cùng một lúc có mặt, cái này hỗ trợ, bổ trợ cái kia. Khi kể thì phải kể cái trước cái sau. Thí dụ trong nhà có ba má nhưng ai quan trọng nhất? Khi nói vợ chồng thì kể ai trước? vợ trước; Nhưng khi nói “tôi mời hai ông bà” chứ có ai nói “tui mời hai bà ông” không? Bữa nay vợ chồng thằng Tèo tới thì vợ kể trước. nhưng bữa nay, trong buổi tiệc này có ông, bà gì đó. Mình không thể nghe “vợ chồng” mình nghĩ con vợ quan trọng, nghe “ông bà” mình nghĩ “ông” quan trọng. No. Cách nói thôi.

Đức Phật Ngài dạy: Vũ trụ là đồng rác mà sự có mặt của mình trong đồng rác đó nó không cần thiết; nhưng mình không tin, mình cứ lén lén nghĩ: cạp một trái xoài hư trong đồng rác nó ngon mà tại sao Ngài không cho mình cạp? Cái ruy băng màu tím, cái nơ màu xanh, màu hồng đẹp mà sao Phật gọi là rác, mình len lén không tin nên cả gia đình leo lên đồng rác, đứa thì kiếm cái ăn, đứa kiếm cái để gắn lên đầu. Làm sao để mình tin, mình hiểu chuyện Phật dạy đó là đồng rác? Làm sao đây? Hồi này nói gọn là Tiền nghiệp, Khuynh hướng tâm lý, Môi trường sống.

Tiền nghiệp = Tiền kiếp từng gieo chủng tử ly dục, biết chán sợ, thấy ra sự vô nghĩa của Vật Chất.

Khuynh hướng tâm lý – cũng từ tiền nghiệp ra Khuynh hướng tâm lý, không thích tự giam nhốt mình. Đa phần chúng sinh trong đời có khuynh hướng tự giam nhốt mình. Các vị nghĩ coi có đúng không? Tuổi trẻ giam nhốt với đồ chơi, vòng tay của mẹ, của bố, của anh chị em, của ông bà; lớn lên tự giam nhốt trong vòng tay của người tình, của vợ, của chồng; rồi mình tự giam nhốt mình trong quyền sở hữu tài sản, nhà đất; tự giam nhốt mình trong tiếng tăm, uy tín, ảnh hưởng xã hội, quyền lực, chức vụ... , chưa hết, tự giam nhốt trong những lập trường, quan điểm, chính trị, văn hóa, tôn giáo, xã hội, mỹ thuật, khoa học,... Tại sao có đứa nó chỉ nghe Mái nhì mái dầy nó không thích quan họ, có đứa thích châu văn tứ phủ, hát xẩm, quan họ Bắc Ninh, có đứa thích nghe tài tử cải lương không biết gì thính phòng, bolero,... Có đứa thích ngũ cung chứ không thích thất cung của Tây phương. Tại sao vậy? Vì tự nó bị giam nhốt ở trong đó. Trong hội họa cũng vậy. Có những người họ mê Picasso, có người thích tranh Đông Hồ. Có người thích ăn món kho miền Tây; có người thích ăn đồ miền Bắc, miền Trung. Từ chuyện ăn, uống, âm nhạc, khoa học, nghệ thuật, nhà cửa, kiến trúc, ... tất cả chúng ta đều bị giam nhốt hết; Khi mình bị nhốt trong cái nào thì mình bèn thấy đó là vũ trụ.

Bắt đầu tôi giảng bài kinh đêm nay.

Khi mình bị giam nhốt trong cái gì thì mình xem nó là vũ trụ. Vì nó là vũ trụ của riêng mình nên mình sống thiện/ ác, sướng/ khổ hoàn toàn tùy thuộc vũ trụ đó. Mình thấy mình ghê gớm, mình có nhan sắc, mình thấy mình giỏi nhưng chưa chắc người ta thấy mình đẹp, mình giỏi. Có chỗ nói con mình, vợ người có chỗ nói văn mình, vợ người.

Chính vì tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý, môi trường sống nó hình thành nên cái gọi là ngũ lực.

Niềm tin - niềm tin của mình là Chánh Tín, Tà Tín hay Cuồng Tín , Mê tín.

Chánh Tín = Niềm tin dựa trên cơ sở của lý trí, trí tuệ, ánh sáng, của sự hợp lý.

Cuồng Tin, Mê Tin = Tùy thuộc vào cái thích, ghét của mình.

Có 2 cách tìm đến chân lý:

- Thấy nó như nó là
- Thấy nó như mình muốn. Mình thường có khuynh hướng là thích nhìn vấn đề như mình muốn. Thí dụ, mình mất món đồ trong đám đông có 7 người, trong đám đó mình nghi thằng Tèo lấy thì cách nó đi mình thấy nó giống ăn trộm; nó rót nước cũng giống ăn trộm, cách nó chăm sóc mình cũng thấy nó giống ăn trộm; nhưng sau đó mình xác định được nó không phải ăn trộm. Mà khi mình nghi ngờ là mình đẩy hết cho thằng Tèo. Đi học pháp, nghe đạo cũng vậy. Mình không muốn nghe sự thật, chỉ thích ông thầy nào nói điều mình muốn nghe. Mình không thích học giáo lý thì mình thích ông thầy nào dạy pháp môn Niệm Phật là mình khoái rồi vì pháp môn niệm Phật khỏi học. Rồi mình nghe ông thầy nào dạy hành thiền mà khỏi học là mình khoái. Nghe ông nào hành thiền mà bắt học giáo lý nền mình thấy hơi mệt.

Ngay cả ăn kiêng cũng vậy.

Trong đám ăn kiêng có 2 trường phái:

- Kiêng tránh triệt để, tuyệt đối những thứ độc hại. Nhóm này tôi biết nhiều người chống vì biết bao nhiêu món ngon mà phải gởi lại trần gian;
- Nhóm 2 là ăn gì cũng được nhưng chừng mực;
- Nhóm 3 ăn gì cũng được miễn đừng có nuốt. Nhóm này tôi đùa.

Nhóm 1: Cấm triệt để - là thấy thua rồi. Người ta thích tàu hũ đường hay uống nước mía, giờ mỗi lần uống bị tiểu đường là nó mệt; nhưng trường hợp có tên nói nghe dễ thương lắm: Cứ ăn uống bình thường nhưng chừng mực; Thấy nước mía làm 2 ngụm, tinh bột, ăn đừng no lắm, ngày chừng 2 chén cơm; trước khi ăn cơm chịu khó lột dạ miếng rau, mình nghe thấy chịu hơn; còn ai đúng ai sai thì kéo bác sĩ ra xử. Tôi chỉ trích dẫn cho bà con thấy chuyện ăn kiêng cũng có 2 phe. Phe một triệt để thì mất nhiều fan; phe 2: Cho ăn tùm lum miễn chừng mực. Phật pháp y chang vậy.

Cách quý vị tìm đến ông thầy nào, thích nghe cái gì, tâm đặc điểm nào nó nói lên con người các vị. Tại sao chọn ông thầy đó? Thích nghe đề tài đó? Tâm đặc điểm nào đó mà người khác trong pháp hội không để ý? Vì vốn liếng, căn cơ, nền tảng mỗi đứa không giống nhau đâu cùng cha, cùng mẹ, là một cặp song sinh, nhưng lớn lên đối tượng mình yêu cũng khác, cái màu sắc, âm thanh, mùi vị mình thích nó cũng khác.

Chánh tín là niềm tin dựa nền tảng lý trí, không phải dựa trên thích, ghét.

Song song với Niềm tin phải là Khả năng nỗ lực.

Thích cái gì mê cái gì mà không nỗ lực là không xài được.

Niệm = Không có khả năng sống trọn vẹn với hiện tại thì anh làm được việc gì? Kể cả anh là bà nội trợ, là con cò đang đứng rình cá.

Niệm là 1 trong các tâm sở.

Tâm sở thiện có trong 2 trường hợp:

- Khi làm việc lành.
- Khi làm việc khó, cần khéo

Thằng ăn trộm khi đang làm việc nó có tín, tấn, niệm, định, tuệ nhưng mà mình nói nó có tâm lành là sai. Là vì một cái tâm có chất lượng thế nào tùy thuộc 3 điều kiện sau:

- Tâm đó nương căn nào trong 6 căn? Mắt/ tai/ mũi/ lưỡi...
- Biết cảnh nào trong 6 trần? Hành giả tứ niệm xứ dùng niệm biết cảnh Danh, Sắc. Còn thằng ăn trộm dùng niệm để biết ổ khóa và tiền.
- Tâm sở nào đi cùng với nó làm nên nó?

Có tâm đại thiện biết cảnh Niết Bàn, nhưng đa phần tâm đại thiện của phàm phu không biết cảnh Niết Bàn, chỉ biết cảnh tục đế.

Định – Chỉ là 1 trong 13 tâm sở trung tính. Tùy vào ta dùng khả năng định tâm để làm việc gì. Dùng con dao đâm người khác nó là hung khí, là tang vật; Nhưng nếu dùng con dao để làm việc thì nó là dụng cụ.

Tuệ - Khả năng hiểu biết, có 3:

- Trí văn - Biết bằng vay mượn từ người khác.
- Trí tư - Khả năng gập nhấm thấm thía, tiêu hóa mình nghe, học được từ người khác.
- Trí tu - Khả năng hiểu vấn đề tình huống không vay mượn, có 2: trí tu của Thiền định & Thiền Tuệ

Thiền Định = Đắc thiền, có Thần thông, thấy rõ có kiếp trước kiếp sau, thấy rõ bà này đẹp cỡ nào nhưng 3 năm 7 tháng 8 ngày nữa bà phải lăn đùng ra chết và bị đọa, thấy rõ nhà cửa, núi sông, kênh rạch, biển hồ rồi có lúc biến thiên = Trí tu thiền định

Thiền Tuệ = Buổi đầu như con vẹt, mình nói vạন হুঁ vô thường, cái gì cũng chớp tắt, cái gì cũng là sóng và hạt; cái đó toàn là mình copy từ ông thầy, từ kinh điển; nhưng nếu mình sống chánh niệm thường trực, miên mật, thì mình thấy rất rõ toàn bộ đời sống của mình trong mỗi phút, mỗi giờ, mỗi ngày chỉ là Thiện, ác, buồn, vui diễn ra trong dòng chảy của Nhân, Quả, ở đó: Nhân tạo ra Quả; Quả tác động Quả; Quả tác động Nhân; Nhân tác động Nhân; Nhân tạo ra Quả; Quả tác động Quả; Quả tác động Nhân; Nhân tác động Nhân, Nhân tạo ra Quả; Quả tác động Quả; Quả tác động Nhân; Nhân tác động Nhân. Suốt ngày nó cứ vậy không có sự can thiệp của đấng chí

tôn nào; Mọi thứ không ngẫu nhiên, do các duyên mà có, có rồi phải mất đi. Thấm thía này gọi là trí tu tuệ quán.

Nội dung bài kinh là: Ta chính là những gì ta nghĩ về nó nhiều nhất.

Trong đây đức Phật cho mình chuỗi tâm thức, diễn biến tâm thức của tất cả chúng sinh = Có kẻ sống nhiều nhân gian, cả đời chỉ biết toàn là người = Nhân tướng. Chúng sanh thọ giả.

Khi ta sống giữa bao người mà lòng ràng buộc với thích, ghét, buồn, vui = Chúng ta đang chìm sâu vào nhân tướng. Tự hỏi lòng mình đi, từ ngày biết đi biết chạy đến giờ có phải chìm sâu trong thế giới loài người không? Hồi nhỏ vòng tay mẹ, vòng tay bà, vòng tay chị; Lớn hơn là vòng tay thẳng ắt ở nào đó, có ngày thấy vòng tay mẹ kì, mà con nhỏ, thẳng người đứng nào đó ok. Như vậy cũng là vòng tay ai đó. Kiểu đó đức Phật gọi là Nhân tướng.

Chúng ta sống ở xóm nào thì gắn với xóm, làng, thị trấn,... đó = Thân tướng.

Một ngày tu hành vào rừng sâu núi thẳm = Lâm tướng.

Ngày chưa biết đạo thì đầu toàn vợ chồng, cha mẹ, con cái, bạn bè, đồng hương. Nếu mình là người xa xứ. Tôi nhớ câu chuyện có thật ở hải ngoại. cách đây 40 năm về trước có nhiều buổi chiều mưa, tuyết rơi, trên con phố Châu Âu, Mỹ có những người Việt Nam xa xứ cứ nhác thấy ở xa có một người nhỏ con mà dáng đi hơi xấu xấu là chạy theo “anh ơi, chú ơi phải người Việt không?” Mà thường xuyên là mấy thằng Thái Lan, Tàu không. Thương lắm. Mình ở xứ này không thương đồng hương đâu; đi xa mình nhớ kinh lắm. Mỗi dân tộc, tầng lớp xã hội đều ít nhiều có ràng buộc với thế giới loài người xung quanh = Nhân tướng.

Đầu suốt ngày quanh quẩn với quan hệ xã hội, đủ chưa? Chưa.

Loại thứ hai, đầu suốt ngày quay quẩn với không gian cư trú như là xóm làng, thành phố phải là Phú Mỹ Hưng, Quận 2, Thảo Điền,... tùy thuộc không gian mình sống và ít nhiều mình bị ràng buộc trong đó.

Hôm nay chúng ta thường chơi với ai, thích người nào, vật nào, cảnh, sự kiện nào; mình thường gắn bó cái gì, thì khi mình tạo nghiệp bất thiện nó sẽ về cảnh giới tương ứng; Nếu người đó, vật đó, cảnh đó, sự kiện đó cộng với công đức nó sẽ đưa về cảnh giới tương ứng.

Cũng Thụy Sĩ có người về làm thú cưng thôi, thích sống chỗ điều kiện khí hậu như vậy, cảnh như vậy nhưng ác nghiệp thì về đó làm thú cưng, con bò, con cừu; Bằng nghiệp nào đó mình làm đại gia ở nước này, làm người nghèo trên đất nước này, trên đất Thụy Sĩ, Mỹ, Pháp, Tây Ban Nha,.. = Sở Thích/Ghét + Tội lỗi / Phước báu

Tổng cộng là 4 trường hợp:

- Thích cái gì + Phước báu nào
- Thích cái gì + Tội lỗi nào
- Ghét cái gì + Phước báu nào

- Ghét cái gì + Tội lỗi nào

= Cảnh giới tương ứng. Hôm nay thích ăn ngon mặc đẹp + Phước báu thì đời sau sanh ra quần là áo lụa, nhiều lộc ăn; Nếu thích quần là áo lụa, thích ăn ngon mặc đẹp nhưng thiếu công đức thì sanh loài ăn tạp màu sắc sặc sỡ.

Nãy giờ tôi đang nói Chú giải kinh Bốn sinh: Mê đất, mê nhà thiếu công đức thì sanh về làm loài tương ứng cái thích đó của mình. Mê đất, không tu sanh ra làm cái loài giữ đất không. Bên Thụy Sĩ có giống động vật, nó là kỹ sư cầu đường, tiếng đường kêu là beaver, nó ăn rồi 3-4 tiếng là gốc cây một người ôm nó cạp chừng nào ngã thì thôi; rồi có loại mà đất đang đẹp nó cứ đùn lên từng đồng từng đồng. Người Thụy Sĩ họ mua cái thiết bị tạo ra sóng âm, nó nghe được nó bỏ đi, nó không chết, nó bỏ qua hàng xóm. Không biết tạo nghiệp gì mà ăn rồi khoái bươi móc.

Bài kinh Tiểu Không nói gì? Người không tu bị vướng kẹt trong thế giới loài người, trong quan hệ xã hội, trong không gian cư trú (xóm làng, rừng núi, ruộng vườn). Tiếp theo, có ít số người biết chán sợ đời sống vật chất thấy sự tẻ nhạt vô vị, buồn nhiều vui ít, họ tu tập Thiền Định.

Cái này mới quan trọng: Ngày nào chưa biết Phật pháp, không có tu thiền thì thế giới này, vũ trụ này có vô số thứ, có hàng ngàn, tỷ thứ để chúng ta quan tâm và thích hay ghét thông qua các căn, thấy, nghe, ngửi, nếm, đụng.

Với người tu thiền Samatha thì vô lượng vũ trụ, chúng sanh gom còn 10 thứ: Các đề mục tu thiền - đất, nước, lửa, gió, xanh, vàng, đỏ, trắng, hư không, ánh sáng.

Mình không tu thiền, ngồi ở đây cái mũi mình luôn sẵn sàng ghi nhận cái mùi nào đi qua. Nó luôn trong tình trạng tổng động viên 6 căn. 6 căn luôn sẵn sàng chơi trò trốn tìm 6 trần. Nhưng với người tu thiền toàn bộ vũ trụ, vô lượng chúng sanh, một đất nước, làng xã, thị trấn,... với họ chỉ có đề mục: Hơi thở ra vào hoặc đề mục trắng, xanh, đỏ,... không biết gì ngoài ra.

Chúng ta chính là những gì chúng ta nghĩ nhiều, sống nhiều về nó.

Có những người không tin, họ nghĩ họ có cái nhà, có mái ấm gia đình, có vợ, có con cái, có cha mẹ, ... họ có biết bao nhiêu thứ; mà đêm nay vào chùa ông sư nói kỳ, chúng ta chính là những gì chúng ta nghĩ nhiều về nó. Nếu họ học Phật pháp một tí họ sẽ thấy thế này: **Tắt thở cái mình sẽ đi về nơi chốn nào tương ứng cái mình thích/ ghét + Phước/ Tội.** Giờ mình thấy mình là tổng giám đốc, là sếp,... tùm lum hết; nhưng giờ tắt thở một cái mình thấy nó đơn giản vô cùng:

- Những gì mình thích + Tội lỗi
- Những gì mình ghét + Tội lỗi
- Những gì mình thích + Phước báu
- Những gì mình ghét + Phước báu

Bốn cái này nó xóc xóc cuối cùng nó tìm một chỗ nó gá. Nghiệp nó trộn rất là hay, nó trộn sao mà có người mang thân con gái, có nhan sắc, cái này hơi chậm - đẹp, giàu, hơi ngu. Có đứa, đẹp, giàu, thông minh, bình; có đứa đẹp, giàu, thông minh, chậm trí; Người ta nói Cleopatra nếu cái mũi bà dài hơn chút, ngắn hơn chút thì lịch sử thế giới thay đổi rồi. Có người mình thấy chỉ cần nó thông minh một tí là đời nó khác, nhan sắc nó bớt chút là đời bớt khổ, có người nghèo chút sẽ bớt khổ, xấu chút đời bớt khổ; có nhiều người giàu chút họ bớt khổ, có người giàu chút họ bớt rắc rối, họ xấu chút là yên quá rồi, hoặc đẹp chút là ok rồi. Mà ác cái là trò trên người của vũ trụ, ai là người đạo diễn cái đó? Toàn là mình = những thứ mình Thích/ Ghét + Phước/ Tội.

Một ngày các vị biết Phật pháp, có pháp danh, đi chùa thường xuyên coi một ngày cái thiện, cái ác cái nào nhiều?

- Thiện - ác cái nào nhiều?
- Thường chú ý để thích, để ghét cái nào nhiều?

Đó chính là toàn bộ dòng luân hồi tương lai của mình.

Bài kinh Tiểu Không dạy cái gì? Chính vì hiểu cái này, cấu trúc vũ trụ nó là vậy, cho nên có người chán đời sống vợ chồng, cơm áo gạo tiền, chung đụng,.. tu tập thiền định, chứng đắc. Nhưng trong đám tu tập Sắc giới thì lòi ra một số hiếm, thấy thiền định còn lẩn cẩn, dính lú, mắc míu trong Sắc thì chưa khá, nên họ tự nâng cấp tìm đến Vô Sắc.

Có nghĩa là trong đám đam mê vật chất lệ thuộc vật chất có những người họ sống về tinh thần, đắc các tầng thiền; Thiền có thấp có cao. Đứa nào phước ít kẹt trong tầng thiền thấp, đứa khá hơn kẹt thiền cao; Đứa khá nhưt thấy còn tái sinh còn khổ. Cho nên, Khổ đáng chán, sướng cũng đáng chán. Vì sao? Khổ làm mình rơi nước mắt, mà sướng nó cũng làm mình rơi nước mắt khi mình không giữ được nó.

Trong đời đứa làm mình khổ không phải đứa mình ghét mà là đứa mình thương. Tui ghét ông này thì tui không nhìn ông là xong. Mà tui thương bà này, khổ lụy từ đó mà ra. Ngày chưa lấy nhau thì nghĩ lấy nhau về vượt qua giông tố. Lấy nhau về giông tố từ đó mà ra.

Nếu mình ghét nhau thì không nhìn mặt là xong. Nặng lòng thì rất mệt. Nặng lòng là có đầu tư, có kiến tạo, có xây dựng, có thiết kế, có tích lũy, có mắc míu, có dính lú, có dây dưa, và nó ra cho một nùi.

Tiền nghiệp ok = Phước xưa nhiều chứ còn nghiệp xấu là mệt lắm. Thái Tử Tất Đạt là người phàm mắt thịt như mình, nhưng do Ngài tu nhiều đời, năm 29 tuổi thấy 1 xác chết, 1 người già, 1 người bệnh, bèn không đủ can đảm ở ngai vàng của mình nữa.

Còn mình thì sao? Tiền nghiệp (Nghiệp xấu và nghiệp thiện) Nghiệp thiện mỏng quá, mà bất thiện dày quá.

Ông nói vậy chứ ông đâu có làm hết những gì ông nói thì mắc gì mình phải tu. Các vị có thể nghĩ tôi ra sao cũng được, nhưng chuyện này các vị tin:

- Tôi năm nay 57 tuổi, tôi còn đúng 13 năm là 70.
- Nếu ngay bây giờ tôi không chuẩn bị đời sống tinh thần thì tôi sẽ ra đi trong hoảng hốt và tiếc nuối, có đúng không? Tiếc nuối những gì tôi bỏ lại và sợ hãi quãng đường trước mặt. Có đúng không? Bắt buộc phải tin chuyện đó.

Dầu là ai, thì: Chắc chắn người đó có lúc ra đi. Đức Phật còn phải đi nói gì mình. Mà đi kiểu nào? Mất thở là chết, mà không chịu mất, nó làm mình khó thở, thở ổng, thở máy suốt một tháng, chết không chịu chết mà nó làm mình mệt. Bên Đức tôi biết có cô Phật tử, tim bà đập chậm đến mức nó không muốn đập nữa. Còn tim tôi bao giờ nó cũng đập nhanh hơn người bình thường. Người ta 80 tôi lúc nào cũng 120 còn bà lúc nào cũng dưới 70. Ác như vậy. Tay của nàng luôn luôn lạnh đầu giữa trưa nắng. Nàng cầm một dụng cụ trợ tim. Còn tay tui là nó luôn luôn nóng, nó nóng mà tui chịu không nổi. Tôi thêm đưa tay vào nước đá. Tôi ở đâu tốn nước. Cái nghiệp gì lạ.

Tùy thuộc ta thích/ ghét cái gì thì ta sống nhiều với cái đó.

Bài giảng hôm nay rất khô nhưng nó rất quan trọng. Chưa biết Phật pháp có hàng tỷ cái quan tâm. Khi biết Phật pháp thì quan tâm của ta thu gọn Thiền định & Thiền tuệ. Trong Thiền định là mình thích cảm giác được tập trung tư tưởng, 5 triền cái vắng mặt, lâng lâng, nhẹ nhàng. Trước đây chưa biết Phật pháp, hạnh phúc của mình là sở hữu cái gì đó, tay cầm cái gì đó, trên đầu đội cái gì đó, vai vác cái gì đó. Giờ có tu thiền rồi mình thấy cái đầu không đội gì, trên vai không gánh cái gì hết, tay không cầm gì hết mình thấy tay không là một thứ hạnh phúc.

Hạnh phúc có 2 nguồn: Có cái gì và không có cái gì đó. Đau khổ có 2 nguồn: có cái gì đó và không có cái gì đó. Nghĩ kỹ coi. Nụ cười trên môi mình, niềm vui trong lòng mình có từ 2 nguồn thôi, có cái gì đó và không có gì đó: Không nợ, không bệnh, không ghen tuông, sợ hãi, căm thù,... Có tiền, có sức khỏe, có tuổi trẻ, có nhan sắc, có quyền lực, ... Gói gọn lại, trong thế giới của người không tu, mình hạnh phúc do có cái mình thích và né cái mình ghét. Nhưng khi học Phật mình mới thấy chuyện Hạnh phúc do Thích, ghét nó rất mong manh vì mình có được bao nhiêu phần trăm những thứ mình thích và né được bao nhiêu phần trăm những thứ mình ghét. Hạnh phúc thật sự của đạo Phật là tên nào không có thích và ghét thì tên đó hạnh phúc. Hạnh phúc đó nó mới bền. Hiểu không? Cứ nghĩ có cái mình thích là hạnh phúc, né được cái mình ghét là hạnh phúc mà quên mất là mình né được bao nhiêu, mình thích được bao nhiêu. Chốt lại: Tên nào còn kẹt trong thích, ghét tên đó khó hạnh phúc. Né cũng là chuyện khó. Có cũng Không dễ. Hạnh phúc thật sự là không còn thích & Ghét.

Giờ tin lời Phật chưa?

Mọi thứ ở đời là Khổ. Thích cái gì cũng là thích trong khổ là chỗ đó. Phải tin chuyện đó.

Đêm hôm qua tôi giảng ngoài Nha Trang tôi có nói: Tại sao mình tin Phật? Mình tin Phật mình đi chùa, không phải vì bà ngoại đi, má đi, mình đi. Mà vì có một buổi sớm mình thức dậy và

nhận ra mình đang sống trên một núi vấn đề và bản thân mình là một cục vấn đề. Phải vậy mới đặt vấn đề: Tại sao tin Phật.

Phật dạy:

- Mọi thứ do các điều kiện mà có. Đúng hay sai? Từ tấm thân, hình hài, niềm vui, nụ cười, giọt lệ.
- Đã có rồi phải mất đi.
- Con muốn an lạc, thì đừng hi vọng quá nhiều vào đời sống. Hi vọng cái gì? Đừng hi vọng những thứ mong manh nó còn hoài, đừng hi vọng những thứ mong manh nó là hạnh phúc, đừng hi vọng những thứ mong manh là Tôi, Của Tôi = Sống liên tục trong Chánh Niệm, Trí tuệ để thấy không có người, chỗ nào để đặt cái niềm hi vọng đó hết. Phật dạy cái này đúng hay sai? Hình như đúng.
- Phật dạy: Hạnh phúc thực sự của con không phải có được từ có được cái con thích hay né được cái con ghét mà nó đến từ chuyện con hạn chế thích, ghét. Hình như lại cũng đúng.

Dựa vào những cái này nó bèn tập tễnh tin Phật, tập tễnh học lời Phật. Chứ không phải đơn giản là ngoại đi rồi mẹ đi, mẹ đi rồi mình đi. Thứ đi chùa đó thì nay mai gì nó để bỏ chùa lắm. Mình hiểu Phật căn cơ, nền tảng thì có đốt ra tro cũng là Phật tử. Đời đời cứ ra đời, nghe mùi hiền thánh là mình bèn hút vào, và hiền thánh họ tìm đến vì họ biết mình có chủng tử người ta tới người ta tới khai ngộ, khai thị cho mình. Còn chẳng này các vị xài iPhone, iPad, thì máy lúc nào cũng có passcode. Mình có passcode mới đi đến được cảnh giới thánh hiền; Thánh hiền có passcode mới đến khai thị cho mình. Chẳng này, đôi bờ cách biệt, nhìn hoài không thấy cửa vào thánh hiền ôm bắt đi luôn. Các vị phải tin chuyện đó.

Thời đức Phật, một ngày đức Phật đi bát qua bao nhiêu gia đình, không phải nhà nào Phật cũng ghé. Đọc trong kinh cái này mới đau nè: Có nhiều người hôm nay sẵn sàng chết trong ngày miễn được gặp Phật, có đúng không? Vậy mà thời Phật vô số kẻ Phật đi ngang chỉ thấy là một ông thầy đẹp trai, rồi thì thôi. Trong kinh nói: Phật trí vô biên, Phật lực vô cùng, Phật tâm vô lượng. Mỗi sáng Thế Tôn dùng Phật trí soi rọi vô lượng vũ trụ xem ai có duyên để Ngài độ vậy mà có lúc 3 tháng trời không tìm ra một em. Ngài scan quét vô lượng vũ trụ, 3 tháng trời không tìm được một người. Đọc cái đó mới khiếp. Tới hồi Ngài tịch thì cả đám bu lại khóc như cha chết. Hồi Ngài còn sống có đứa nào tìm tới học đạo không? Không.

Chú giải nói khiếp lắm. Có nhiều vị trời khi nghe tiếng rung lắc của vũ trụ, tìm hiểu biết hôm nay Bồ Tát giáng sinh, họ nói sẽ xuống nghe pháp; tiếp theo nghe rung lắc biết hôm nay Ngài đắc đạo ; Tiếp tục nghe vũ trụ rung lắc họ biết hôm nay Ngài chuyển pháp luân...cuối cùng, họ xuống cái lúc đêm cuối ở Kusinara. Toàn người Việt Nam không. Ăn rồi lò mò. Chứ nếu mà chư Thiên Nhật, chư Thiên Do Thái,... chuyện gì làm được làm liền. Chư Thiên Việt Nam thì chuyện gì làm được hôm nay ngày mai mình làm. Việt Nam có câu hay lắm: Không việc gì làm khó được tôi vì khó thì tôi không làm. Cho nên người Việt Nam là những người chiến sĩ kiên cường vì không có gì làm khó được người Việt Nam, vì cái gì mình thấy khó là mình rút. Nghe rung lắc,

biết Bồ tát giáng sinh, mà lúc xuống được, đêm cuối, mắt Ngài khép rồi. Ngài còn mở mắt, còn nói chuyện là còn ok. Ngài khép mắt bắt đầu nhập tịch là thua rồi.

Kinh Tiểu KINH nói gì? Chúng ta chính là cái gì chúng ta nghĩ về nó nhiều nhất, từ thân phận một con giun, con dế, hay con trâu, con lợn hay vị hoàng đế, nữ hoàng, linh mục, giáo hoàng, thầy chùa, du đãng, tất cả đều là thành phẩm chính mình tạo ra từ cõi giới tâm thức. Không ai tạo ra hết.

Kinh nói: Mỗi thế giới mình đang sống có 1 mặt trăng, 1 mặt trời, 1 sao Hỏa, 1 sao Kim, 1 sao Thổ, 1 sao Thiên vương. Nó là 1 Thái dương hệ.

1000 Thái dương hệ = 1 tiểu thiên thế giới.

1000 tiểu thiên thế giới = 1 trung thiên thế giới.

1000 trung thiên thế giới = 1 đại thiên thế giới.

10000 đại thiên thế giới = Phật sát (khetta)/ khu vực hoằng pháp của đức Phật.

Có vô số Phật sát như vậy. Nam truyền bỏ ngỏ, không nói Phật sát kia hiện có Phật không vì xa quá. Cho nên Nam truyền chỉ nói 1 Phật sát là 10.000 đại thiên thế giới?

Ai là người phân định 1000 tiểu thiên = 1 trung thiên?... Chính là chúng ta. Tại sao vậy? Chúng ta giống nhau, tương đồng nhau được bao nhiêu thì sống cùng làng, thôn, quận, ấp, xã, tỉnh, miền, châu lục, hành tinh, tiểu thiên, trung thiên.... Điểm giống càng nhạt thì càng xa. Như vậy trong Phật sát như vậy gom toàn chúng sanh giống nhau. Chính mình phân định vũ trụ. Có những loại cây sống trên sa mạc chỉ tụi nó với nhau. Có những loại cây sống vùng ngập mặn, có loại sống vùng bazan, đất sét, đất cát, ... Động vật cũng vậy. Có những loài nó sống trong nước mặn, nước ngọt, nước lợ. “Nhà Bè nước chảy chia hai, Ai về Gia Định – Đồng Nai thì về” chỗ mà nước rẽ hai là nửa mặn nửa ngọt, chỗ lợ lợ đó có con cá Sừu, sống chỗ nước lợ, chỗ giao điểm của mặn – ngọt, có con cá chỉ sống chỗ nước ngọt, có con chỉ sống ở chỗ nước mặn thôi. Con người cũng vậy. Có những chúng sanh chỉ sống ở Âu/ Á/ Úc/ Mỹ/ Phi. Nó phải lớn lên trong môi trường, bối cảnh, văn hóa, xã hội, chính trị, giáo dục, gia đình như thế nào đó.

Nói về giáo dục, theo chỗ tôi biết: high school thế giới, chất lượng thấp nhất nằm ở Mỹ. Học sinh trung học Mỹ tú tài là nó dốt nhất thế giới. Nhưng 4 năm college, từ khi lấy bằng BA, lên MA, sau đó là Tiến Sĩ thì chương trình học đại học của họ là họ cho sinh viên quyền sáng tạo và tự do tư duy tột độ. Lúc đó tinh anh nó tha hồ phát tiết. Do nghiệp gì mình lớn lên trong bối cảnh giáo dục đó? Do nghiệp gì mình lớn lên trong bối cảnh kinh tế Nhật Bản, trong bối cảnh văn hóa Bắc Triều Tiên, trong bối cảnh tôn giáo Iran, Ấn Độ? Chính mình trong tiền nghiệp đã làm cái gì mà hôm nay có những người Iran quốc tịch Anh, người Ấn Độ quốc tịch Thụy Sĩ. Sao nó không đầu thai làm con Thụy Sĩ cho nó gọn? Không. Nó chui vô bụng một bà cà ri rồi nó đi một vòng parabol nó về Thụy Sĩ. Why? Nghiệp nó đưa. Nó phải có giai đoạn ăn cà ri xong rồi mới về ăn phô mai Thụy Sĩ.

Cho nên, bài kinh hôm nay Phật dạy: **Tất cả là Không.**

Không = Tất cả là tương đối - Anh chính là những gì anh nghĩ nhiều - những cái anh nghĩ nhiều hoàn toàn có thể thay đổi bằng thời cuộc, thay đổi bởi môi trường, thay đổi bởi tiền nghiệp quá khứ.

Kiếp này mình là một người Phật tử thuần thành, nhưng do mình thích bố thí mà lười học giáo lý thì Chánh kiến mình có vấn đề, mình có thể nằm trong số theo đạo Hồi, đạo Hindu, có điều mình nằm trong số đạo Hồi, đạo Hindu có thiện cảm với Phật giáo. Hiểu không? Do chúng từ ngày xưa nó máng được miếng.

Cho nên tôi rất sợ kiếp tới nếu tôi có phước làm người không biết tôi làm giống gì. Tôi mê thư pháp Tàu, mê xã hội Thụy Sĩ, tôi mê ... của Mỹ, mà yêu người Việt Nam. Không biết đẻ ra thành cái giống gì. Tôi không đùa. Hãy cẩn thận với những cái đó. Hãy cẩn thận với từng phút giây thích, ghét của mình. Hãy cẩn thận xem kho chứa Thiện/ Bất thiện của mình coi cái nào nhiều.

Thích/ Ghét + Công đức/ Tội

Chính tôi nghĩ tới tôi còn hơi bị teo.

Tôi biết có những gia đình nhà 3 màu các vị biết không? Bà ngoại người Hoa, ông cố người Ấn Java bán sạp vài Sài Gòn, đi qua Mỹ lấy chồng Mỹ mà nó truy ra là gốc Hungary đẻ ra thằng con ta nói Liên Hiệp Quốc luôn.

Thế giới này là chỗ giao thoa, giao điểm của bao thứ thích, ghét, duyên nghiệp, là điểm gặp nhau của vô số mối tương duyên. Do đó, Không có gì là một. Tất cả là một sự tổng hợp. Đây là lý do Phật dạy Tất cả là Không. Không = Nobody - Không có ai. Không phải không có gì - Nó có trong mối tương quan.

Không có một đứa bé gái nào đẻ ra đã làm mẹ, làm vợ hết. Nó phải yêu, nó phải cưới nó mới làm vợ. Nó phải có tác động vật lý nó mới làm mẹ. Vai trò làm mẹ sẽ có lúc chấm dứt nếu tối nay nó chết. Vai trò làm vợ sẽ chấm dứt nếu nó ly dị. Cái gì trên đời cũng là sự hỗ trợ cho mình hết ngay cả facebook. Mọi thứ là tương duyên. Bà đó thấy ông chồng ăn rồi cầm cú Facebook, không biết có gì hay. Bà mới tạo ra một cái nick giả bà mới biết những chuyện mà bà không biết: chồng bà hiện đang độc thân, bà chết cách đây 3 năm rồi. Thế giới này là tương duyên. Facebook nó là tào lao nhưng nó cho mình nhiều thứ hay. Bà không vào đó sao bà biết bà đã chết, sao biết chồng bà đang là trai độc thân.

Chính vì nó là tương duyên cho nên nó là đồ giả - Trong đồng phụ tùng không có chiếc xe, trong "chiếc xe" không có "đồng phụ tùng". Đồng phụ tùng được lắp ráp thông minh và hợp lý ta bèn có chiếc xe. Và chiếc xe tháo rã một cách thông minh và hợp lý ta bèn có đồng phụ tùng.

Đó chính là nội dung bài pháp hôm nay – Kinh Tiểu Không./.

Kalama tri ân cô Diệu Hỷ ghi chép.